

HİKMET ÇAĞI: YAŞLILIK

İnsanoğlu az bir geçimlik olan dünya hayatında bir yolcudur. Bu yolculuğu anne karnında başlar, çocukluk, gençlik, ihtiyarlık evresiyle devam eder ve en nihayetinde ölümüyle sona erer. Kimi zaman bu yolculuk çocuklukta son bulur kimi zaman gençlikte kimi zaman da ihtiyarlıkta... Rabbimizin takdir ettiği ecel geldiğinde bu misafirhaneden göçer yolcu. Bu Rabbimizin değişmez bir kanunudur. Kur'an-ı Kerimde şöyle buyrulmaktadır:

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلاً ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلٍ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

“Sizi toprak, sonra nutfe, sonra alaka aşamalarından geçirerek yaratan O’dur. Sonra O sizi bir bebek olarak hayat alanına çıkarır; ardından güçlü çağınıza ulaşıncaya, sonra da yaşlılar haline gelinceye kadar sizi yaşatır; içinizden bazıları bundan önce vefat eder. Sonuçta belli bir vakte kadar yaşamaktasınız. Umulur ki (bunlar üzerine) akıl yorarsınız. (Mü’min Sûresi 67)”

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾

“Yaşatan da öldüren de O’dur. Bir işe hükmettiğinde o konuda sadece “ol!” der, o da olur. (Mü’min Sûresi 68)”

Yaşlılık insanoğlunun, iyisi ve kötüsü ile geride bıraktığı ömrünü sorgulama zamanıdır. Kimine göre kendini ölüme her zamankinden bir adım daha yakın hissettiği zamandır. Kimine göre ise vuslata uzanan yolun son kıvrımıdır. Allah Resûlü’nün, “**Âdemoğlu, kendisini kuşatan ölümcül tehlikelerle birlikte varedilmiştir; Bu tehlikeleri atlatsa bile, ihtiyarlığa**

yakalanır ve neticede ölür.” (Tirmizî, Kader, 14.) buyurduğu üzere hayatın son durağıdır, sonbaharıdır.

Değerli Kardeşlerim

Ölüm bir yok oluş değil, Yaratıcıya açılan bir kapıdır. Mevlânâ’nın deyişiyle, iyiler için “şeb-i arûs” yani düğün gecesidir. Hz. Peygamber’in ifadesiyle, **Allah’ın rahmeti, rızası ve cenneti müjdelendiği vakit, mümin Allah’a kavuşmayı diler. Allah da ona kavuşmayı diler. Kâfir ise Allah’ın azabı ile “müjdelendiği” vakit, Allah’a kavuşmaktan hoşlanmaz. Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz. (Müslim, Zikir,15.)** Ölümün inkâr olunamaz gerçekliği karşısında insanın mutluluğu yakalayabilmesi ancak bu dünya görüşü ile mümkün olabilir: Ölüm, Rabbe kavuşma vaktidir. İşte bu nedenle vefatının yakınlaştığı zamanlarda Rabbi, dünyada dilediği kadar yaşamak ve dünyada dilediği kadar yiyip içmek ile kendisine kavuşmak arasında bir tercih yapmasını istediğinde Allah Resûlü, Rabbine kavuşmayı tercih etmiştir.

Gençlikte sağlığının kıymetini bilen yaşlı, bir taraftan kendisine bahşedilmiş bir nimet olarak çocukluk, gençlik ve olgunluk çağlarının güzelliklerini tatmış olmanın mutluluğunu yaşarken, bir taraftan dünyayı geride bırakmanın tedirginliğindedir. Sağlığın ve onca geçen zamanın değerini bilmeyip aldanan ihtiyar ise, geçmişi geri getirememenin ve eksikleri telâfi edememenin hüznü ile doludur.

Her hastalığın bir şifası vardır. Ancak Allah ihtiyarlığın tedavisini yaratmamıştır. İnsan her geçen gün vücudundaki değişime tanıklık eder. Çocuk iken büyümüş, güçlenip olgunlaşmış ve gün gelmiş yine çocuk gibi zayıflamıştır. Artık eskisi gibi göremez, işitemez ve rahat davranamaz hâle gelmiştir. Kısacası önceden yaptıklarını yapamaz olmuştur. İlâhî kanun gereği, artık cildi kırışmış, beli bükülmüş, saçları ağarmıştır. Düşünce ve idrak gücü de zayıflamıştır. Rabbimizin,

وَمَنْ نَعَمَّرَهُ نَكَسْنَاهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

“Kime uzun ömür verirsek onu yaratılış itibariyle tersine çeviririz. Hâlâ düşünmeyecekler mi?” (Yâsîn, 36/68.) şeklinde ifade ettiği bu yaşlılık alâmetleri belirlediğinde, gençliğini ve güzelliğini kaybeden, gücünü yitiren, beli bükülen insan, âdeta çocuklaşmış ve merhamete muhtaç bir hâle gelmiştir.

Değerli Kardeşlerim!

Yüce Rabbimiz, Kur’ân-ı Kerîm’de, ihtiyarlık dönemini “erzelü’l-umr” yani ömrün en rezil/sefil/düşkün dönemi olarak ifade etmektedir:

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ
عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

“Allah sizi yarattı. Sonra sizi öldürecek. İçinizden kimileri de, bilgili olduktan sonra hiç-bir şeyi bilmesin diye ömrünün en düşkün çağına ulaştırılır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, (her şeye) hakkıyla gücü yetendir.” (Nahl, 16/70.)

Her insanın ömrü farklıdır. Kimisinininki kısa, kimisinininki ise uzundur. Âyet-i kerimede uzun süre yaşayacak kimselerin ömrün en düşkün dönemine ulaşacağı vurgulanmaktadır. Bu dönem insanın aklî ve bedenî birçok kabiliyetinin zayıflayacağı hatta yok olacağı bir dönemdir. İnsanın bu dönemde gençlikteki güç ve kuvvetine yeniden kavuşması mümkün değildir.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ
قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾

“Allah, sizi güçsüz olarak yaratan, sonra güçsüzlüğün ardından bir güç veren, sonra gücün ardından bir güçsüzlük ve yaşlılık verendir. O, dilediğini yaratır. O, hakkıyla bilendir, hakkıyla kudret sahibidir.” (Rum, 30/54.) âyet-i kerimesinde buyurduğu gibi Allah, insana genç iken verdiği güç ve sıhhati yaşlandığı zaman kendisinden alır ve onu âciz bir duruma düşürür. Peygamber Efendimiz bu durumu bildiği için dualarında sık sık ihtiyarlık ile gelen âcizlikten Allah’a sığınmaktadır: “Allah’ım! Cimrilikten, tembellikten, ömrün en rezil/düşkün zamanından, kabir azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırım.” (Müslim, Zikir, 52) diyerek dua etmektedir.

Değerli Kardeşlerim

Ölüme bir adım mesafede olduğu hâlde dünyalık heveslerin peşinde koşuşturan insanın durumu çok acıdır. Peygamber Efendimiz, “Âdemoğlu büyürken beraberinde şu iki şey de büyür: Mal sevgisi ve uzun ömür/yaşama isteği.” (Buhârî, Rikâk, 5;) buyurarak insanın, ihtiyarlasa bile bazı nefsanî arzularından vazgeçemeyeceğini ifade etmektedir. İhtiyar, yaşının getirdiği olgunluk ve vakarın kendisini Allah’a daha da yaklaştırması beklenirken dünyaya olan bağlılığı nedeniyle günaha dalarsa, Allah’ın gazabını hak edecektir. Nitekim Peygamberimiz (sav), Allah’ın (cc) en çok kızdığı üç kişiden birinin, zina eden ihtiyar olduğunu ifade etmiştir. Büyükler bile fuhuş ve rezilliğe bulaşırsa o toplumun ıslah olması düşünülebilir mi hiç? “İşte, yaptığımız (iyi işler) sayesinde kendisine vâris kıldığımız cennet!” diye cennetliklere seslenildiğinde, ömrünü beyhude geçiren insan, büyük bir pişmanlık içerisinde şaşkın ve mahrum bir şekilde kalacaktır. Zira onun âhirette mahrum oldukları, dünyada sahip olmak için bütün varlığını adadığı şeylerdir. Özellikle de yaşlılık döneminde çokça düşkün olduğu mal ve yaşama isteği... Cennette bunların hepsi mevcuttur: Ölmek üzere bir hayat, hastalanmamak üzere bir sağlık, asla ihtiyarlığı olmayan bir gençlik ve darlığı olmayan bir bolluk. O hâlde insan,

geçici faydalanma yurdu olan dünya için değil, ebedî olarak kalınacak âhret hayatı için hazırlanmalıdır. Bedeni yıpratın hastalıktan, bunaklığa sebep olan ihtiyarlardan ve ansızın geliveren ölümden önce hayırlı ameller işlemeye gayret etmelidir.

Değerli Kardeşlerim!

Ölüm er ya da geç kapıyı çaldığında ameller kesilecektir. Bu nedenle mümin, bir an evvel ölmek için dua etmemelidir. Zira imanla bezenmiş uzun bir ömür, inanan kişiye iyiliklerini artırması için bir fırsattır. Allah'a eş ve ortak koşmadan O'na kavuşan mümin, bütün hatalarına rağmen nihayetinde cennete kavuşacaktır. Nitekim Kutlu Nebî, asâsına dayanarak yanına gelen ihtiyarın, *“Ey Allah'ın Resûlü! Bazı hata ve günahlarım oldu, affolunur muyum?” sorusuna şöyle karşılık vermiştir: “Allah'tan başka ilâh olmadığına şahitlik etmedin mi?” Bunun üzerine ihtiyar, “Elbette (şahitlik ettim) ve yine şahitlik ederim ki, sen Allah'ın Resûlüsün.” deyince Peygamberimiz, “O hâlde, (önceki) bütün aldatma ve kötülüklerin affolundu.” (İbn Hanbel, 5, 385) buyurmuştur. İman edip Allah ve Resûlü'ne gönülden bağlanan ve bu uğurda saçını ağartan bir insan, Allah katında hanesine sevaplar yazılarak, günahları bağışlanarak ve derecesi yükseltilerek mükâfatlandırılır. Hatta Peygamberimiz, **“Kim saç ve sakalını Allah yolunda (çalışırken) ağartırsa, bu (beyazlık) kıyamet günü kendisi için nur olur.”** (İbn Hanbel, II, 27 210.) buyurarak böyle kimseleri onurlandırmıştır.*

Nasıl dünya âhretin tarlası ise, yaşlılık da bir yönüyle gençliğin hasat vaktidir. İnsan gençlikte zamanını ne ederek geçirirse yaşlılığında onu devşirir. “Bir yaşlı için şu durum ne acıdır: Ona bir şey sorulur ama onun hiçbir bilgisi yok!” Böyle diyordu Urve. ve oğullarını etrafına toplayıp onara şu nasihatte bulunuyordu: “Oğullarım, öğrenin! (Bugün) her ne kadar sizler topluluğun küçükleri iseniz de elbette bir gün gelecek başkalarının büyükleri

olacaksınız.” Gençlik döneminde elde ettiği bilgi, tecrübe ve donanımlarıyla yılların verdiği olgunluğu birleştiren yaşlı, bu birikimini kendinden sonra gelen nesillere aktarmalıdır. Bu sayede gençliğe faydası dokunur. Onları yetiştirirken bir yandan da kendi itibarını artırır. O, toplumda kendisine danışılan, görüşlerine değer verilen kişiliği ile hem kendisi için hem de diğer insanlar için üretken ve faydalı bir bireydir. Zaten “ihtiyar”, kelime olarak da “seçkin, seçilmiş, tecrübeli” anlamlarını çağrıştırmaktadır. İhtiyar, yeri geldiğinde devlet başkanlarının bile görüşlerine başvurduğu bilge kişiliktir. Tıpkı Hz. Ömer'in tartışmalı konularda yaşlı ve tecrübeli kadınlara görüşlerini almak üzere başvurduğu gibi.

Değerli Kardeşlerim!

İnsan, birlikte yaşamanın gereği olarak çevresi ile sürekli irtibat hâlinde olmak, insanî ilişkilerini sürdürmek ister. Yaşlılık döneminde çevresine olan bağlılığı daha da artar. Bu dönemde yaşlıları sosyal ortamlardan uzaklaştırmak, dışlamak onları mutsuzluğa ve yalnızlığa itmek demektir. Hâlbuki Allah Resûlü, **“Beli bükülmüş ihtiyarlar, süt emen bebekler ve otlayan hayvanlar olmasa idi, üzerinize azap yağardı.”** (Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, 22, 309;) buyurarak ağarmış saç, bükülmüş beli ile yaşlıların, içinde yaşadıkları toplum için bir rahmet kaynağı olduklarını, diğer insanların onlar sayesinde nimete kavuştuğunu bildirir. Bundan dolayı yaşlılara yapılacak ziyaretler onların kendilerini daha iyi hissetmelerini sağlayacaktır. Özellikle eşlerini kaybetmiş ihtiyar kimseleri yahut da çocuklarından uzak kalmış anne babaları ziyaret etmek onları hayata bağlayacak, yalnızlığın sebep olacağı sıkıntı ve bunalımlara engel olacaktır. Evlâtların, ihtiyarlamış anne babalarına kolayca ulaşabilecekleri hâlde onları ziyaret etmemeleri büyük bir vefasızlıktır. Peygamber Efendimiz, **“Rabbın rızası, anne babanın rızasına bağlıdır. Rabbın öfkesi ise anne babanın öfkesine bağlıdır.”** (Tirmizî, Birr, 3) buyurarak, anne babayı hoşnut etmenin

Allah'ı hoşnut etmek gibi olduğunu ifade etmiştir. İşte yaşlandıklarında onları hoşnut etmenin en güzel yolu da sık sık ziyaretlerine gitmektir. Peygamber Efendimizin, “**Akrabalarıyla ilişkisini kesen kimse cennete giremez.**” (Buhari, Edeb 11.) şeklinde koyduğu genel kural, elbette öncelikle anne baba için geçerli olacaktır. Anne ve babası yanında yaşlanıp da onlara hürmet ve ihsanda bulunmayan kimsenin durumunun ne derece vahim olduğunu anlatırken Sevgili Peygamberimiz, “**Burnu yere sürtünsün!**” buyurur. ve bu sitem dolu ifadeyi üç defa tekrarlar. Ashâb, “**Yâ Resûlallah, kimdir o?**” diye sorunca Hz. Peygamber, “**Yanında annesi ile babasından biri yahut her ikisi ihtiyarlayıp da cennete giremeyen kişidir.**” (Müslim, Birr, 19.) açıklamasını yaparak cennete gitmeyi anne babanın hoşnutluğu ile ilişkilendirir. Bu nedenle her geçen gün anne, baba, dede veya ninesinin yaşlılıklarına tanıklık eden insan, ilâhî buyruk gereği, özellikle yanında yaşlanan anne ve babasına hoş muamele etmeli, onlara karşı sorumluluk, hassasiyet, şefkat, destek ve yardımlarını artırmalıdır.

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۗ إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾
وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

“*Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti. Onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlanırsa onlara öf bile deme! Onları azarlama! İkisine de gönül alıcı güzel sözler söyle. (23)*”

“*Onlara merhametle ve alçak gönüllülükle kol kanat ger. “Rabbim! Onlar nasıl küçüklükte beni şefkatle eğitip yetiştirdilerse şimdi sen de onlara merhamet göster” diyerek dua et.*” (İsrâ Sûresi (23 - 24) âyet-i kerimesinde ifade

edildiği gibi evlât, anne babasına bu şekilde bol bol dua edeceği gibi aynı zamanda anne babanın hayır dualarını da almaya çalışmalıdır. Çünkü onların duası reddolunmayacak dualar arasındadır. Hatta sadece anne baba değil, diğer yaşlılar da duası kabul edilen kimseler arasındadır. Nitekim Peygamber Efendimiz, “*Allah Teâlâ, sünnete bağlı bir şekilde istikamet üzere yaşayan, saçları ağarmış ihtiyar bir Müslüman kendisine dua ettiğinde, kuşkusuz ona istediğini vermemekten hayâ eder.*” (Taberânî, el-Mu’cemü’l-evsat, 5, 270.) buyurarak ihtiyar kimselerin dualarının da kabul olu-nacağını ifade etmiştir. Ebû Hüreyre yaşlı annesinin bütün ihtiyaçlarını gidererek onun hayır duasını almayı başaranlardan biridir. Ebû Hüreyre’nin annesi, ihtiyar hâlinde kendisine müşfik davranan oğluna şöyle dua eder: “*Sen, yaşlı hâlimde bana nasıl iyilik ve ihsanda bulduysan, Allah da sana öyle merhamet etsin.*” (Buhârî, 39 el-Edebü’l-müfred, 18.)

Anne babalar başta olmak üzere yaşlı kimselerin temizlik, iaşe, sağlık, giyim kuşam gibi ihtiyaçlarını gidermek her Müslüman için bir vazifedir. Nitekim Peygamber Efendimiz hayatı boyunca düşkün ve muhtaç kimselerin bakımlarını üstlenmiş, Allah’ın kullarına olan yardım ve rızıklandırmasının zayıf kimseler hürmetine olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca ashâbına, anne babaya iyiliğin önemini vurgulamak için mağarada mahsur kalan ve aralarında anne babasına ikramda bulunmak için bütün geceyi ayakta geçiren üç kişinin hikâyesini özenle anlatmıştır.

Değerli Kardeşlerim!

İhtiyarlara hürmet bir yönüyle de sosyal hayatı düzenlemeye yardımcı olur. Bir gün ihtiyarlayacak olan genç, yaşlılara hürmet göstermekle bu düzene katkıda bulunarak aslında kendi geleceğine de yatırım yapmaktadır. Allah Resûlü bu gerçeğe şöyle işaret eder: “*Bir genç, ihtiyar bir kimseye yaşından dolayı hürmet ederse, Allah da ona yaşlılığında kendisine hürmet*

edecek birisini hazırlar.” (T2022 Tirmizî, Birr, 75) Küçüklerin büyüklere selâm vermesi ve söz hakkının öncelikle büyüklere verilmesi, bu düzeni sağlamaya yönelik uygulamalardır. Peygamberimiz, cemaatle namaz kılarken arkasında en yaşlılardan başlanarak saf tutulması gerektiğini bildirir. Ayrıca o, namaz kıldırabilecek kişilerin yeterlilik açısından eşit olmaları durumunda, yaşı büyük olanın imam olmasını tavsiye ederek yaşlıların toplum içerisindeki itibarını korur. **“İhtiyar bir Müslüman’a, Kur’an’ın belirlediği sınırları aşmayan ve ondan uzak kalmayan bir Kur’an hafızına hürmet etmek ve adaletli devlet başkanına hürmet göstermek, Allah’a duyulan saygıdır.” (Ebu Davud, Edeb, 20)** buyuran Peygamberimiz, bizzat yaşlılara hürmet etmeye özen göstermiştir. Bir gün kendisini görmek için yaşlı bir adam gelir, oradaki insanlar yaşlıya yer açmakta ağır davranırlar. Bunun üzerine Allah’ın Resûlü, **“Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüzün saygınlığını kabul etmeyen bizden değildir.” (Tirmizi, Birr, 15.)** buyurur. Bir keresinde de Allah Resûlü’ne içecek bir şey getirilir. Kendisi bundan bir miktar içtikten sonra âdeti olduğu üzere ashâb ile paylaşmak ister. Sağında genç bir delikanlı olan amcasının oğlu İbn Abbâs, solunda ise yaşlı kimseler bulunmaktadır. Allah Resûlü her zamanki gibi sağdan başlamak yerine yaşlılara hürmet gereği soldan başlamayı uygun görür ve bunun için İbn Abbâs’tan izin ister. Fakat o, “Hayır, vallahi yâ Resûlallah! Senden gelen nasibimi hiç kimseye bırakmam.” cevabını verince Peygamberimiz elindeki tası onun eline bırakır. Bu hadise, bir taraftan gençteki Peygamber sevgisini ve Hz. Peygamber’in sağdan başlama sünnetini gösterirken diğer taraftan onun yaşlılara olan ilgi ve saygısını ifade etmektedir.

İnsanların saygı, hürmet ve merhametine mazhar olan ihtiyar, yaşlı ilerledikçe Allah’ın rahmetinden ve bağışlamasından daha da fazla nasiplenir. Yarattığı insanı çok iyi tanıyan Allah (cc), insanı bu çağa ulaştığında bazı mükellefiyetlerden muaf tutmuş, bazı sorumlulukları da onun için

hafifletmiştir. Örneğin Peygamberimiz, **“Biriniz insanlara namaz kıldıracak olursa, hafif tutsun. Çünkü içlerinde zayıf olanı, hasta olanı, yaşlı olanı var. Kendi kendine namaz kıldığında ise (namazını) istediği kadar uzatsın.” (Buhârî, Ezân, 62)** buyurmuştur. Yahut Peygamberimiz yaşlandığı için hac yapamayan kişinin yerine bir başkasının hac yapmasına izin vermiştir. Kendi ihtiyaçlarını gideremeyecek derecede düşkün bir hâle gelmek ve yaşlılığın bunaklığa dönüşmesi ise istenilmeyen durumlardır. Resûlullah bu hâle düşmemek için dualarında Rabbine şöyle yalvarır: **“...Allah’ım! Günahlarımı kar ve dolu suyu ile temizle ve beyaz elbiseyi kirden arındırdığın gibi kalbimi hatalardan arındır. Benimle hatalarımın arasını da doğu ile batının arasını açtığın gibi aç. Allah’ım! Tembellikten, bunaklık derecesinde yaşlılıktan, günahattan ve borçlu kalmaktan sana sığınırım.” (Tirmizî, Deavât, 76)**

Rabbimiz bizleri yaşlılık çağının tehlikelerinden, ihtiyarlık çağında dünya gafletine dalıp ahireti unutmaktan muhafaza eylesin. Herkese merhametli olmayı ve sonunda Allah’ın rahmetini kazanmayı bize lütfetsin.

Not: Bu Vaaz Diyanet İşleri Başkanlığının Hadislerle İslam eserinden hazırlanmıştır.

Receb ÖZDEMİR

Eldivan İlçe Vaizi

19-04-2024